

Eiropas pilsoņu paneļdiskusija par pārtikas izšķērdēšanu

1. sesija

16.12.2022.-18.12.2022.

European Citizens Panel
food waste
Have Your Say

#FoodWasteEU

1. Pārskats

Eiropas pilsoņu paneļdiskusijā par pārtikas izšķērdēšanu piedalās 150 pēc nejaušības principa atlasīti pilsoņi, un tā organizēta trīs sesijās. Pirmā sesija noritēja 2022. gada 16.–18. decembrī Briselē, un tajā tika izklāstīts paneļdiskusijas temats un konteksts. Iedzīvotāji savstarpēji iepazīnās un uzzināja par konstruktīvo diskusiju noteikumiem. Pēc tam viņi iedziļinājās problēmas izpratnē un jautājumā par pārtikas izšķērdēšanu Eiropā. Eiropas Komisijas pārstāvji un ārējie referenti palīdzēja iedzīvotājiem labāk izprast pieejas un darbības, kas var palīdzēt samazināt pārtikas izšķērdēšanu, kā arī izklāstīja šķēršļus, problēmas un dilemmas līdztekus saistītajiem ieguvumiem un iespējām. Pirmās sesijas mērķis bija ģenerēt idejas un veidot iedzīvotāju uztverē visdaudzsološāko pieeju kopas turpmākām diskusijām nākamajās nodarbībās.

1. diena (piektdiena)

Piektdien iedzīvotājus uzņēma galvenie moderatori un Eiropas Komisijas pārstāvji: ģenerāldirektore Pia Ahrenkilde Hansena, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietniece Dubravka Šuica un Veselības un pārtikas drošuma komisāre Stella Kirjakidu. Viņi uzsvēra pilsoņu paneļdiskusijas nozīmi un ES lomu cīņā pret pārtikas izšķērdēšanu. Galvenie moderatori iepazīstināja iedzīvotājus ar 1. sesijas, kā arī nākamo sesiju, darba kārtību. Pēc dažām iesildīšanās spēlēm īsa tiešsaistes aptauja palīdzēja iedzīvotājiem pievērsties jautājumam par pārtikas izšķērdēšanu. Turpinot sagatavot pilsoņus turpmākajām diskusijām, Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāta Pilsoņdialogu nodaļas vadītāja vietniece *Gaëtane Ricard-Nihoul* īsi iepazīstināja ar ES struktūrām, kā arī ar lēmumu pieņemšanas un likumdošanas procesu. Pēc tam Eiropas Komisijas Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta stratēģijas “No lauka līdz galdam” nodaļas “No lauka līdz galdam” grupas vadītāja *Anne-Laure Gassin* detalizēti iepazīstināja ar pārtikas izšķērdēšanas tematu. Šo tematu plašāk izvērsa Ungārijas Valsts pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmas *Maradék Nékül* (beztkritumu projekts) koordinators un Ungārijas Veterinārmedicīnas universitātes asociētais profesors *Gyula Kasza* un Vāgeningenas Universitātes Ilgtspējīgas pārtikas aprites programmas vadītājs *Toine Timmermanns*, galveno uzmanību pievēršot šādiem jautājumiem: 1. Kāda ir problēmas būtība? un 2. Ko varam darīt? Turklāt dažādu ekspertu un praktiķu grupa no publiskā un privātā sektora (kas aptver pārtikas piegādes ķēdi, pētnieku aprindas un NVO) iepazīstināja ar dažādiem viedokļiem par pārtikas izšķērdēšanu. Izmantojot tiešsaistes apsekojumu, iedzīvotāji varēja nepārtraukti iesniegt jautājumus, uz kuriem nedēļas nogalē atbildēja “Zināšanu un informācijas centra” (ZIK) eksperti.

2. diena (sestdiena)

Sestdien pilsoņi strādāja 12 paralēlās darba grupās, kurās vienlaikus tika nodrošināts sinhronais tulkojums un kuras vadīja pieredzējuši koordinatori. Grupas sagatavoja saturu daudzvalodu izklājlappās, kas bija savstarpēji saistītas ar citām grupām. Dienas pirmajā laika nišā notika grupu diskusijas par tematu “ES vērtības, pārtika un pārtikas izšķērdēšana kopumā”. Pēc tam galvenā diskusiju tēma bija iespējamie risinājumi un idejas pārtikas izšķērdēšanas samazināšanai, kā arī to izvirzīšana par prioritātēm. Katra grupa izvēlējās piecas galvenās idejas un pieejas pārtikas izšķērdēšanas samazināšanai. Pēc tam iedzīvotāji tika aicināti sasaistīt citu grupu pieejas ar savām idejām, tādējādi veicinot visu 60 ideju un pieeju grupēšanu kopās, kas iepriekš bija sakārtotas prioritārā kārtībā. Dienas pēdējās laika nišas laikā katra grupa saņēma vienu no iepriekš noteiktajām kopām. Pēc tam iedzīvotāji tika aicināti marķēt un apspriest kopas. Viņi papildināja kopas ar papildu idejām un formulēja pamatojumu konkrētās kopas nozīmīgumam. Mērķis bija radīt iedzīvotājiem kopīgu piederības sajūtu un ļaut ikvienam papildināt šo tematu ar savu viedokli. Dienas beigās pabeigtās kopas tika automātiski pārtulkotas visās oficiālajās ES valodās, lai nodrošinātu iedzīvotājiem teksta redakciju dzimtajā valodā.

3. diena (svētdiena)

Svētdienas rītā dalībnieki plenārsesijas sākumā saņēma kopas attiecīgi savā valodā. Runātāji no katras darba grupas iepazīstināja ar kopām un to pamatojumu. Pēc tam iedzīvotāji tika aicināti piešķirt kopām prioritāti “atklātā forumā”, kurā 10 plakātos attēlotas kopas un darba grupu tām dotie nosaukumi. Katrs iedzīvotājs saņēma piecus punktus, ko izmantoja, lai plakātos novērtētu vēlamās kopas. Pēc kafijas pauzes tika rīkota jautājumu un atbilžu sesija, lai atbildētu uz atklātiem un atkārtotiem jautājumiem, kas uzdoti nedēļas nogalē, kā arī uz plenārsēdē uzdotiem spontāniem jautājumiem. Pēc tam līdztekus informācijai par nākamo sesiju, kas noritēs virtuāli, tika sniegts kopu sarindojums. Eiropas Komisijas pārstāvniecības un komunikācijas dalībvalstīs direktors *Richard Kühnel* sniedza noslēguma un atvadu piezīmes.

2. Īsa darba kārtība

Piektdiena, 16. decembris, PLENĀRSĒDE	
14:00 – 14.15	Eiropas Komisijas uzruna
14:15 - 15:30	Iepazīšanās, informācija par ES iestādēm un tiesību aktiem, iedzīvotāju loma šajā procesā.
15:30 – 16:00	Kafijas pauze
16:00 – 18:00	Ievads pārtikas izšķērdēšanas jautājumā un vērtības ķēdē, organizēta paneldiskusija par pasākumiem pārtikas izšķērdēšanas samazināšanai ar dažādām ieinteresētajām personām, organizatoriski jautājumi.

Sestdiena, 17. decembris, DARBA GRUPAS	
09:00 – 10:30	Kas jūs esat un kas jums ir svarīgi? Iepazīšanās, personīgo vērtību apspriešana, informācijas apmaiņa par pārtikas (izšķērdēšanas) paradumiem
10:30 – 11:00	Kafijas pauze
11:00 – 13:00	Kā samazināt pārtikas izšķērdēšanu un kuri risinājumi šķiet vissvarīgākie? Diskusijas par dažādām pieejām un pasākumiem, ideju ģenerēšana, prioritāšu noteikšana
13:15 – 14:15	Pusdienu pārtraukums
14:30 – 16:00	Kādas citu grupu idejas ir līdzīgas mūsu idejām? Pieeju sasaiste ar citu darba grupu pieejām (sasaiste un grupēšana kopās)
16:00 – 16:30	Kafijas pauze
16:30 – 18:00	Kā marķēt līdzīgas idejas un kāpēc tās ir svarīgas, lai samazinātu pārtikas izšķērdēšanu? Darbs ar pieeju kopām un to marķēšana (dalījums kategorijās)

Svētdiena, 18. decembris, PLENĀRSĒDE	
09:00 – 10:45	Kādi ir darba grupu darba rezultāti? Iepazīstināšana ar kopām, atklātais forums, kopu prioritāšu noteikšana
10:45 – 11:15	Kafijas pauze
11:15 – 13:00	Ko esam iemācījušies šajā nedēļas nogalē un kas notiks tālāk? Atbildes uz galvenajiem jautājumiem

3. Iesaistīto ekspertu saraksts

Pirmajā sesijā piedalījās šādi eksperti:

Eiropas Komisijas eksperti:

1. **Gaëtane Ricard-Nihoul**, Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāta Pilsoņdialogu nodaļas vadītāja vietniece
2. **Anne-Laure Gassin**, Eiropas Komisijas Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta stratēģijas “No lauka līdz galdam” nodaļas “No lauka līdz galdam” grupas vadītāja

Ārējie eksperti un praktiķi:

1. **Toine Timmermans**, Vāgeningenas Universitātes Ilgtspējīgas pārtikas aprites programmas vadītājs
2. **Victor De Meester**, Colruyt grupas vides koordinators
3. **Betty Chang**, Eiropas Pārtikas informācijas padomes Pētniecības telpas vadītāja
4. **Thomas Candéal**, Starptautiskās Pārtikas izšķērdēšanas koalīcijas projektu vadītājs
5. **Maïwenn L’Hoir**, Francijas Lauksaimniecības un uztursuverenitātes ministrijas projektu vadītājs cīņā pret pārtikas izšķērdēšanu un pārtikas trūkumu — ilgtspējīga pārtika
6. **Gyula Kasza**, Ungārijas Valsts pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmas Maradék Nélkül (bezatkritumu projekts) koordinators; Ungārijas Veterinārmedicīnas universitātes asociētais profesors
7. **Bruno Menne**, COPA COGECA vecākais politikas padomnieks pārtikas nekaitīguma, patērētāju informēšanas, dzīvnieku ēdināšanas un dzīvnieku barības kvalitātes nodrošināšanas jautājumos
8. **Angela Frigo**, Eiropas Pārtikas banku federācijas ģenerālsekretāre

4. Iedzīvotāju noteiktās kopas

Darba grupu rezultāti tika sagrupēti 10 kopās. Atklātā foruma laikā tām tika piešķirta prioritāte šādā secībā (visi kopu rezultāti ir pieejami 1. pielikumā. Kopu rezultāti):

1. K6. Vietējie lauksaimnieki un mazie ražotāji: vai tas ir dzīvotspējīgs risinājums pārtikas izšķērdēšanai?
2. K2. Mācīšanās un informētības uzlabošana
3. K3. “Izšķērdēšanas garša”, kampaņa pret pārtikas izšķērdēšanu
4. K10. Neizšķērdē, dalies! /Dalīšanās ir ietaupījums/ solidaritātes savienība taisnīgai piekļuvei pārtikai, lai izvairītos no izšķērdēšanas
5. K8. Marķēšana: informācija, lai izšķērdētu mazāk
6. K1. Porciju lielumi un pārpalikumu patēriņš
7. K7. Lielveikalos un izplatīšanas ķēdē īstenojamās iniciatīvas, lai ziņotu par pārtikas izšķērdēšanu un to samazinātu
8. K9. Informācijas kvalitāte un kvantitāte par pārtikas izšķērdēšanu vērtības ķēdē
9. K5. Stimuli pārtikas izšķērdēšanas samazināšanai uzņēmumos
10. K4. Visu skarto dalībnieku spēja ietekmēt ES pārtikas politiku

5. Plenārsesiju ieraksti

16.12.2023.: <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-1-22-12-16>

18.12.2023.: <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-1-22-12-18>